

The background is an abstract painting with a rich, textured surface. It features a mix of warm colors like orange, red, and yellow, and cooler colors like green, blue, and purple. The brushstrokes are visible, creating a sense of movement and depth. The overall composition is layered and complex, with various shades and textures blending together.

JANA MUTŇANSKÁ

UMENIE LÁSKY

II.

IKAR

JANA MUTŇANSKÁ

UMENIE LÁSKY

II

IKAR

Text © 2019 by Jana Mutňanská
Cover design © 2019 by Ivan Pavle
Slovak edition © 2019 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-6952-1

Too much love will kill you.
Spievala to aj skupina Queen.

If you can't make up your mind...

Prológ

Vždy som sa jej chcela dotýkať. Láskat' ju. Maznať sa s ňou. Túžila som po nej možno ešte viac ako ženy v mojom okolí. Mala som pre ňu pochopenie, obrovskú dávku tolerancie a odvahu obetovať pre ňu (takmer) všetko. Chcela som ju raňajkovať, obedovať a večerať každý deň. Nikdy som sa jej nepresýtila. Mala pre mňa výnimočnú chuť. Takú, o ktorej viete hodiny rozprávať, mesiace ju opisovať a doživotne o nej snívať. To slovo na päť písmen malo v mojom živote vždy prioritný význam. Nevieam, kde som pre ňu získala také silné sympatie, veď tých trňov boli plné záhony a slz celé moria, ale jej príťažlivosť bola silnejšia. Prvý veľký dotyk zanechal stopy, ktoré začali dláždiť dlhú cestu plnú nebezpečných serpentin, zato s nádherným výhľadom a adrenalínom v žilách. Koniec koncov, všetko to malo svoj význam. Písané ešte slovníkom nevyliciteľnej naivky s dušou romantičky... kto vlastne povedal, že lásku treba brať vážne?

Lebo B., to bol príbeh s menom „Láska, čo vás zrazí na kolená...“. Prozaickejšie by nemohol znieť ani názov tejto kapitoly môjho života. Vyškolila ma ako z veľkého lexikó-

nu. Vedela som, čo je to bolesť, ktorá vás pomaly zabíja, zrada, ktorú nedokážete vymazať nijakou spomienkou, aj dýka priamo do srdca, ktorá vás nechá chladnokrvne vykrvácať. Dokonale som ovládala všetky tieto termíny. Vďaka (kvôli) nemu. Bol vírus, ktorý som nevedela poraziť, pretože sa infiltroval do každej bunky môjho tela. Tak húževnato, že som sa nedokázala zbaviť jedu, ktorý zo mňa vysal život. Pred pár rokmi som o ňom písala ako o parfume, ktorý sa volal dokonalosť. Hm. Teraz som sa vážne pousmiala. Vďaka bohu, môj rozum už ovláda nadhľad, to len tie prsty ťukajúce pokračovanie môjho príbehu akosi nezabudli, čo pre mňa vtedy znamenal. Občas si spomeniem na toho človeka, ktorý nado mnou získal nevidanú nadvládu. Stačilo stisnúť imaginárny gombík, ktorý zresetoval celý môj mozog, a v tej chvíli som bola pripravená slúžiť iba jemu. Keby to bol len tušíl! Ale v láske treba predovšetkým prekonať vlastný narcizmus, čo bola preňho veľmi zložitá úloha vzhľadom na jeho vek. Láska, ktorá počuje bez uší a vidí bez očí. No to by som nebola ja, „trpitelka“ prvej kategórie, napriek tomu plná optimizmu, ktorá dúfa, že raz sa všetko zmení. V kútiku duše dúfam, že je nás viac, inak som s touto povahou odsúdená na doživotnú kalváriu. Bola to čudná láska na môj vkus, hovorila som si vtedy, a nemožno s tým nesúhlasiť aj dnes. Bohužiaľ, ak ste čosi podobne hypnotizujúce zažili, viete, aký veľký problém je dopracovať sa k výsledku dva plus dva. Hoci ste si na sto percent istá, že sú to štyri, on vás presvedčí o opaku jediným pohľadom, gestom, slovom, jednoducho čímkoľvek, čo vychádza... z neho... Áno, katastrofa. A stalo sa to aj mne, liečba po tejto love story bola

o to bolestnejšia. Záchranné koleso však prišlo už dvanásť mesiacov po cunami z východu.

Bola to rovno Harmony of Seas, najväčšia zaoceánska výletná loď na svete, ktorá vyrazila na more a vydala sa na skúšobnú plavbu. A ja som sa ani po tom všetkom nebála ísť plnou parou vpred! Dokonca sa mi ZNOVA podarilo uveriť, že ten, kto vstúpil do môjho života, môže byť ON. Život so Sebastianom nebol len epizódou, bol mojím životným míľnikom, ktorý ma vedel tiež vyškoliť. Inak. Už veľmi dobre viem, že mužom netreba nikdy úplne podľahnúť – no na druhej strane vás každý v živote niečo naučí.

Dokazoval mi to celý čas. Jeho veľké ruky, do ktorých som sa zahľadela v galérii, ma milovali každým dňom viac. Hladili ma nežne, rozdávali pokušenie, hriali teplo. Poskytovali prístav, po ktorom pišťalo moje srdce. Že to bude ten čerstvý štyridsiatnik s očami, ktoré kričali po ľudskosti, s priateľským úsmevom, ktorý vtedy sršal optimizmom rovnako ako ja, ten zmyselný umelec s odvážnym sakom od Forda, som netušila. Prirodzená noblesa, s akou vystupoval, a nečitateľné tajomstvo na tvári, ktoré mi odhalil už v náš prvý spoločný večer, ma namotali tak silno, že som dokázala odísť a začať svoj nový príbeh v Barcelone. V meste, kde študoval, kde žil a tvoril, kde... kde spoznal Magdalénu, ktorá mu po necelých dvoch rokoch manželstva zomrela doslova v náručí. Ten démon, ktorý mu ju zobral, sa volal rakovina. Doteraz mám z toho príbehu husu kožu. Keď mi o tom prvýkrát rozprával, neverila som, že niekto mohol prežiť väčšiu bolesť ako ja. Ja, ktorá som si myslela, že pán B. je môj pozemský pozdrav z pekla. Rana, ktorú nemožno ničím a nikým zalepiť. Jazva po nej

zostala. Ale dôležitejšie sú bozky, ktoré na ňu teraz dostávajú. Už (takmer) zmizla.

Ešte aj dnes cítim omamnú vôňu opulentného priestoru plného unikátnych umeleckých diel známych maliarov, do ktorého som vstúpila ako do svätostánku, kde som našla stratenú vieru v lásku. Kde som dýchala úplne iný vzduch, na ktorý som dovtedy nebola zvyknutá... Tej povrchnosti som mala dosť! Spoza môjho chrbta sa ozval výrazný hlas znejúci ako analgetikum pre ubolených pacientov. Rozšírené zreničky zamerali neplánovaný cieľ a chceli ho hneď identifikovať. Doteraz počujem silnejúci tlkot môjho srdca a zvýšenú tepovú frekvenciu, ktorá naznačovala, že ide o viac než len náhodné šťastie. Poznačená všetkým tým pozláteným svetom, po období, ktorému som dala názov „citové vyprahnutie“, boli jeho vrúcne slová anjelskou áriou. Keďže na vernisáži sa v pozadí ozýval nebeský tón harfy, aj vy by ste tej absurdite uverili. Vždy je to tak. Bránite sa, no nemáte na výber. Nechcete, no podvolíte sa. Napokon, prečo nie?! Tej láske sa nedalo odolať. Na jej status neexistovalo žiadne iné synonymum. Voňala niečím natolko opovážlivým, že ste nedokázali povedať nie. Sršala z nej moc, ktorej ste sa chceli dobrovoľne ako zločinec odovzdať v putách. A trest, ktorý ste si želali, bolo doživotie.

Stála som pred obrazom, ktorý zmenil život nielen jemu. *Umenie lásky*. Názov, ktorý vypovedal o všetkom. O jeho životnom príbehu, ktorý sa NEPREDVÍDATEĽNE domaloval tým mojím. Jeho dotyk sa pre mňa stal priam osudovým. Bol to on, kto ma naučil povedať nie, ďakujem, neprosím, nechcem. Vďaka nemu som pochopila, kto bol

mojím škodcom, kto sa na priateľa len hral. On ma naučil precítiť veci tak, že som upadala do beztiažového stavu. Dokázal vo mne vzbudiť nadšenie, vyrobiť mi slzu na tvári vo chvíli, keď sa máte bohapusto smiať, no vám to pripadá ako znamenie, na ktoré ste doteraz neverili. Až on ma skutočne vyprofiloval. Z toho hľadajúceho sa dievčatka vytesával silnú ženu s názorom, ktorá začala chápať, o čom život skutočne je. Musela som sa štipnúť, aby som tomu všetkému uverila. Môj život sa zrazu otočil do protismeru, opustil všetky známe zemepisné súradnice a domovské základne.

Neviem, či sa konečne stretla Venuša s Marsom, alebo či slnko teraz svieti z lepšej strany, alebo z vesmíru ide dobrá energia a na moje pozemské vzduchoprázdno to začalo bytostne pôsobiť. Astrologicky by to tak mohlo byť. Môj život bol naplnený viac ako kedykoľvek predtým. Pred rokom som stretla muža, ktorý mi ukázal skutočné umenie lásky. Nebola to láska na prvý pohľad, priznávam, ani nukleárna zbraň, ktorá okamžite explodovala, dokonca to nebola ani chemická reakcia hodná akútnej postelovej scény. Hoci to olivové kreslo by vedelo rozprávať. Bol to nevtieravý a neočakávaný príbeh, ktorý vyústil do silného deja.

1. kapitola

VŽDY ZAMILOVANÁ

Láska je chemická reakcia, ktorá prebieha zakaždým podľa rovnakého vzorca. Nepovedal to žiadny génius ani nositeľ Nobelovej ceny. Povedala som to ja, ale zaiste by so mnou súhlasili aj títo vzdelaní páni. Pretože aj oni si určite svoj dotyk s láskou zažili. Pekelne bolel a slastne chutil. Zaživa týral a bytostne vznášal. Tento vzorec, ktorý si mnohí za svoj život opakujú častejšie ako násobilku, tým ani zďaleka nezávidím. Závidím tým, ktorých pohltí ako prvý nádych dieťaťa, pretože ten sa už nikdy nebude opakovať. Je len raz a bude to tak navždy. Nájsť tento moment v živote je dôkazom, že zázraky sa dejú. Dnes určite.

Film *Vicky Cristina Barcelona* patril medzi mojich favoritov už od druhej minúty. Dve kamarátky prichádzajú do katalánskej provincie prežiť letné mesiace. Obe majú na väčšinu vecí rovnaký názor, no keď prišlo na lásku, ťažko by ste našli ľudí s rozdielnejšími názormi. Vicky stála nohami na zemi a bola realistka, zato Cristina vyhlasovala, že v láske treba riskovať. Strih. Charaktery týchto postáv

by isto dokonale sedeli na mňa a na Sáru, ale malo to pre mňa ešte hlbšiu pointu. Že jeden z mojich najobľúbenejších filmov nakrútil filmový génius Woody Allen, to ma neprekvapilo. Že ústrednú postavu bude stvárňovať môj nedotknuteľný Javier Bardem, to už ma celkom dostalo. Ale že presne desať rokov po nakrútení filmu sa ocitnem v Barcelone, ktorú som predtým nikdy nenavštívila, a budem prežívať svoj vlastný román(ik) s umelcom, pre ktorého budem múza ako Penélope Cruz vo filme, to ma už kompletne odzbrojilo. Vždy som bola rojko. A neopúšťalo ma to ani po tridsiatke, keď koktail vášho emocionálneho a hormonálneho napätia silnie.

Všetko sa zmenilo v jedno nedeľné májové ráno. Slnko ma pošteklilo na pery skôr ako Sebastian, ktorý ešte so zavretými očami sníval o včerajšom džezovom koncerte Gregoryho Portera. Ten deň bol pre mňa malým sviatkom, nie však preto, že mi váha konečne ukázala číslo, ktoré som hypnotizovala už nejaký ten mesiac. Zvýšenú tepovú frekvenciu som nemala len na páse či bicykli, ale konečne aj v posteli. V ten deň som prelomila niečo, čo bolo pre Sebastiana dovtedy nedotknuteľnou témou.

Keď Magdaléna prehrala boj s posledným štádiom rakoviny s obrovskými metastázami na pľúcach, odložil všetky štetce a prestal maľovať. Odišla jeho múza a rovnako s ňou aj chuť tvoriť. Žiť. Vždy mi opakoval, že každý veľkán musí mať svoju múzu. Svoje diela prekryl bielou plachtou a nechal ich spať vo svojej osobnej galérii, kde sa po nešťastí izoloval od okolitého sveta. Zbožňujem v nej to masívne olivové kreslo uprostred betónových múrov, kde

sme sa prvý raz milovali. Tam mi pošepol prvú vetu v španielčine, ktorá rozhodne ako Perrier-Jouët mala na svedomí, že mi saténové šaty sklzli k členkom... *Es mejor haber amado y perdido que jamás haber amado*. Vtedy sa mi zdalo pekelné sexi, keď perami lemoval celé moje telo, a tieto zázračné slová ma dostávali do inej dimenzie, ešte netušiac, čím všetkým si prešiel.

Tie slová znamenali... *Je lepší milovať a stratiť ako nikdy nemať rád*. Vlastne dodnes nechápem ten okamžitý prestrih v jeho živote. Naraz preskočil niekoľko životných dejstiev a vpálil do minulosti, ktorá mala predstavovať novú budúcnosť. Našu budúcnosť. Urobil rozhodnutie, ktoré bolo pre nás oboch fatálnou zmenou. Už bol pripravený podeliť sa o život s niekým druhým. Dôkazom toho boli jeho obrazy, ktoré sme spoločne vyslobodili spod bielych plachiet, na ktoré už sadal prach. Boli také krásne! Rick mal pravdu, keď mi tak zanietene opisoval talent toho záhadného Galeristu.

Konečne našli to správne miesto. Vešali sme ich na steny nášho príbytku a mne ani nedochádzalo, že každým klinčekom vliavam nový kyslík do jeho života. Pohľad na jeho roztrasené ruky, ktoré leštili rámy obrazov, hovorili za neho.

A potom TO prišlo.

Jeho pery TO vyslovili.

Barcelona.

Jasná, presná súradnica, ktorá zmenila život jemu a teraz ho mala zmeniť aj mne.

Nový scenár, ktorý napísal sám život.

Opäť chcel začať M a L o V a Ť.

M i L o V a Ť.

Obnoviť staré kontakty a otvoriť si ďalšiu malú galériu s moderným umením v Katalánsku. Splniť si sen, ktorý mal už dávno. Áno, aj mne sa tento koncept zdal ako vystrihnutý zo života niekoho, kto má kurva šťastie... Bolo to priam idylické! O tri týždne som už stála s celým svojím pobaleným životom na letisku a s NÍM. Vítala nás nová európska metropola, nové zážitky, nové očakávania. Domček neďaleko Bratislavy sme vymenili za ten neďaleko pláže. Pre Sebastiana bol svet gombička, mal zrazu všetko. Do jeho života sa vrátila láska, vzduch, ktorý predtým dýchal, umenie, ktoré nadovšetko miloval, starí priatelia, s ktorými sa formoval, a život, v ktorý už možno ani nedúfal. Nemohla som povedať nie. Nemohla som ho ukrátiť o toto šťastie. Dopekla, bol to chlap, pre ktorého som to ešte raz chcela risknúť, aj keby to malo byť to posledné v živote. Veď aj Cristina to urobila vo filme a vyplatilo sa! Vo svojom vnútri som však aj napriek extrémnemu šťastiu a bezhraničnej láske pociťovala malú dávku pochybností.

Čo ak?

Pochybnosti... tie má každá z nás, nie?

Na podobné hlboké filozofovania som bola expert. Hoci tentoraz som sa chcela dať unášať priezračným prúdom a neriešiť veci s takou vervou ako kedysi, Sára vo mne takéto pocity umocňovala. Z malého semienka pochybností vedela urobiť rozkvitnutú aleju stromov. Sára. Napriek tomu moja nedotknuteľná, spriaznená duša.

Najlepšia kamarátka, hoci k inštitúcii BFF som bola zdržanlivá. Koľkokrát ma už zradili tie predtým! A koľkokrát prevrátili môj celkom pokojný život naruby. Každ-

dá má skúsenosť s tou pliagou, ktorá sa na kamarátky len hrá.

Nepoznala som ju síce vtedy, keď sme sa hrávali na tráve pred naším barakom s Barbie od Matella, ale až v časoch oveľa zapamätateľnejších... Keď sme začali riešiť chlapov. Tých skutočne prvých... A to sú už iné pokrvné sesterstvá.

Za tie roky sa stala mojím vedomím aj svedomím zároveň, ktoré mi nastavovalo zrkadlo vždy, keď som vybočila z normálnych koľají. Vedela odhadnúť, že Miro by bol dobrým otcom mojich detí, že s Lukášom si nemám nič začínať, pretože je Blíženec, ktorého nebudem vedieť zvládať, rovnako to nemám skúšať s Janom, pretože ten pochová moje srdce zaživa. No a tak sa aj stalo, ale už je zbytočné plakať nad rozliatym mliekom. Už to prebolelo. Jednoducho, keby tu nebola ona, určite by môj život nabral iný smer...

Vedela urgentne ošetriť boľavé rany, utrieť slané jazero slz a podať pomocnú ruku. Boli sme ako jin a jang, ako čierna a biela, ako Dr. Jekyll a Mr. Hyde... Dokonalá kombinácia, v ktorej jedna dopĺňa druhú. Mala iba jednu „chybu“. Trpela filofóbiou. Znie to dosť šalamúnsky, no v podstate ide o jednoduchú chorobu, ktorou trpia mnohí z nás... A hoci si to v živote nepriznala, Sára mala jednoducho strach, že sa opäť zamiluje.

Čo však bolo jej obrovskou devízou, boli jej röntgenové oči, ktoré videli aj tie najtemnejšie myšlienky, ktoré človek len ťažko prizná.

Rovnako ako teraz. Pred mojím odchodom.

„Naozaj to chceš spraviť?“ pýtala sa ma hádam každý deň po tom, ako tá rozprávka zaznela zo Sebastianových úst. Akoby reprodukovala môj vnútorný hlas neistoty.

„A čo mám podľa teba urobiť? Mám mu ten vysnívaný domček z karát jedným šmahom zrútiť?“

Sára bola na mojich chlapov vždy mimoriadne prísna a skenovala nielen to, kde boli o dvadsiatej druhej a osemnástej minúte, keď nedvíhali telefón, ale rovno ich rodný list a genetické predispozície. Keby náhodou. *Nechcem ťa mať po rozvode na krku*, opakovala. *Chcem mať pokojný život na Bahamách*.

Ambiciózna vorkoholička.

S Galeristom (dlhé obdobie som Sebastiana nevolala inak) si „sadla“, aj keď som videla, že na jeho porcelánové kávové šálky s pozlátenými uškami od Rosenthalu si asi nikdy nezvykne. Hoci chcela žiť na staré kolená v privátnej rezidencii v americkom raji, s luxusnými šálkami mala problém. Ale to s tým vraj nesúvisí.

Galerista bol tak trošku z iného sveta, začala som chápať krátko po našom zoznámení. Veľký estét. Miloval históriu. Dejiny. Dizajn. Orišky, horkú čokoládu a mňa. Sára nechápala ani krištáľové lustre a ťažké perzské koberce uprostred obývačky. Tie si doniesol z Indie. Áno, a veľa cestoval. Prvá návšteva Sáru jednoducho nenadchla, pretože od jej jednoduchého minimalizmu to malo ďaleko, ale zachránili to naozaj skvostné umelecké diela na stenách. Diela od Pollága a Pavleho ju zaujali azda najviac. Bodaj by nie, boli to jeho slovenské skvosty.

„Vieš, Izabela, ty máš jednu neskutočnú vlastnosť. Vždy keď sa zamiluješ, prestávaš žiť svoj život a okamžite sa prevetíš do života svojho partnera.“

A je to tu. Ide mi prehovárať do duše. Moralizovať.

Nerobíme to tak náhodou všetky, že opúšťame vlastné duše a chceme ich zosynchronizovať s tou JEHO?

Takmer som zabudla, že práve láska, čo niesla meno Damián, bola Sárina nočná mora. Bála sa jej ako čert kríža práve preto, lebo sama dobre vedela, že zamilovať sa znamená opustiť vlastné istoty a slobodu, ktoré boli jej prioritou hneď po rozchode s prvým vážnym záujemcom o jej srdce, telo aj dušu. Bohužiaľ, ten vzťah nedopadol najlepšie (dieťa mu „vyrobila“ nejaká potetovaná manažérka tanečník, ktorej vrchol kariéry predstavovalo motanie sa okolo tyče hore bez). Aspoň tento fakt ju po pár rokoch utvrdil v tom, že za to nestál.

Boh určite existuje. Alebo nadprirodzené sily. Alebo osud. Zdravý rozum...

„Neverím ti.“

„Čomu neveríš, prosím ťa?“

„Že to celé myslíš vážne.“

„Čo to na mňa skúšaš?“ znela ako zabudnutá zvonkohra z babkinej povaly.

„Z bývalých sa dá len ťažko vylicíť.“

Túto poznámku som radšej hrdo ignorovala, teraz to prestrelila.

„Preto, že ty si pred týždňom vzdychala u toho českého startupistu, nemusíme hneď vyhlásiť štátny sviatok... či rovno cirkevný?“ Bola som nabrúsená ako azda nikdy predtým. Jej emancipovaný, ba až nevráživo naladený *mood* voči mužskému pohlaviu ma samu znepokojoval.

„Prestaň urážať niečo, čo ma robí šťastnou!“

„Čo? Sex?“ zasmiala som sa. Ten smiech nebol odrazom mojich slov, môj smiech bol skôr hymnou na jej súčasnú citovú nedotknuteľnosť. Prežívala totiž práve ten roman-

tický chaos, ktorý si musí krásne „odpykať“ každý. Ten, ktorý JA už mám dávno za sebou. Opäť naivne dúfam, že to tak bude.

„Viem, že som ti stokrát povedala, aby si sa vyprdla na toto obmedzené mesto, ale nemusela si to urobiť hneď takto!“

Bratislavu fakt neznášala, doteraz nechápem prečo. Veď tu zažila svoj najlepší sex. Na to mávajú ženy väčšinou dobré spomienky, či nie? A ten vták mal dvadsať centimetrov. No neviem, či je na to vôbec pravítko. Dobré, ženské zveličenie, ale dotyčný sa poteší. Na takého sa nezabúda.

„Ideme to skúsiť. Na tri mesiace. Potom uvidíme, čo príde a aké budú možnosti.“

„To ti povedal on?“ Hoci Galerista bol pre ňu jedným z mála mužov, ktorý jej spočiatku voňal, nikdy sa nenechala len tak opíť rožkom. Stále bola tá opatrná, tá, čo si dá poistiť kabelku, hneď ako prekročí prah obchodu s bločkom v ruke. Raz sa jej to dokonca vyplatilo a dostala naspäť tisícštyristodvadsať eur za diorku. Za tú hystériu, čo urobila v podniku, to stálo.

„Áno, urobili sme kompromis. Tiež som hneď nepovedala, že tam budem až do konca života...!“

Niekde vzadu mi trklo, že mu asi dávam zbytočné „celoživotné“ nádeje, ale verila som, že to mesto budem milovať. Bola som ním až príliš infikovaná.

Vicky Cristina Barcelona. Tie tri slová sa mi prehrávali v hlave, akoby malo ísť o ďalšiu planétu našej slnečnej sústavy.

„Čo tvoja práca? Vieš, akú výzvu máš pred sebou?“